

Tại sao phải tổ chức Đại Hội Champa 2007

Musa Porome (IOC-Champa)

Tất cả các dân tộc của mỗi quốc gia trên thế giới đều tổ chức đại hội của họ dưới nhiều hình thức khác nhau. Có một số dân tộc tổ chức đại hội để mừng ngày độc lập hay bàn vấn đề chính trị, kinh tế và văn hóa của họ. Và cũng có nhóm dân tộc lại tổ chức đại hội kỷ niệm ngày mất thể chế chính trị, như nhóm dân tộc Việt Nam ở hải ngoại thường tổ chức hằng năm vào ngày 30 tháng 4 chẳng hạn.

Để đạt kết quả thành công cho ngày đại hội xã hội và văn hóa Champa sau 175 năm bị xóa bỏ trên bản đồ, mỗi người dân Champa phải có nghĩa vụ và trách nhiệm trước lịch sử của vương quốc này. Dù rằng đại hội Champa 2007 chỉ mang nội dung hoàn toàn văn hóa và xã hội, nhưng ngày họp mặt này, nhất là tên gọi của nó được mang tên tuổi Champa, đã trở thành một chủ đề nhạy cảm tùy theo đối tượng và quan điểm của mỗi cá nhân hay mỗi tập thể, dù là tập thể của người Champa hay cộng đồng Việt Nam tại hải ngoại, chưa nói đến chính quyền trong nước hiện nay đang quan tâm đến sự diễn biến của đại hội Champa 2007 này. Có thể vì lẽ đó nên đã có một số người Chăm tỏ vẻ dè dặt và lo sợ nhà nước Việt Nam theo dõi liệt vào danh sách đỏ không cấp visa về thăm quê hương, nên không dám ra mặt dẫn thân vào sự việc tổ chức đại hội này.

Đại hội 2007 là ngày trọng đại liên quan đến vấn đề văn hóa và xã hội Champa. Chính vì thế, chúng tôi cần đem đề tài này ra mổ xẻ và đặt lại vấn đề một cách nghiêm túc tại sao phải tổ chức đại hội Champa-2007?

Lịch sử đã ghi nhận rằng, khi đất nước Champa bị Việt Nam xâm chiếm và xóa bỏ trên bản đồ vào năm 1832, hàng trăm ngàn người dân tộc Champa đã ngã gục và hy

Tại sao phải tổ chức Đại Hội Champa 2007

sinh xương máu, hàng trăm ngàn người dân Champa khác phải chấp nhận ly hương khắp đó đây để tìm nơi ẩn trú. Sau 175 năm vong quốc (1832-2007), dân tộc Champa hôm nay lại trở thành một tập thể «vô sản» nghèo đói và khốn cùng, một nhóm người không còn làm chủ chính bản thân của họ, chưa nói đến làm chủ trên di sản văn hóa và xã hội của họ. Họ là một cộng đồng vong quốc và vong thân, vì không con ai quan tâm đến hoàn cảnh tang thương của họ nữa, hay nói một cách khác: dân tộc Champa đã bị thế giới bỏ quên. Có phải đây là giai đoạn khẩn thiết mà mỗi người Champa phải có nghĩa vụ đặt trọng tâm đến vấn đề tổ chức đại hội Champa 2007, nó vừa đánh dấu một bước ngoặt vô cùng quan trọng trong lịch sử cận đại của Champa và vừa tạo cơ hội cho hàng trăm ngàn người dân Champa trên khắp đó đây cùng nhau ôn lại dĩ vãng lịch sử của họ và định hướng lại tương lai liên quan đến sự sống còn của họ trong thế kỷ 21 này. Vấn đề thiết yếu của người Champa chúng ta là cần phải có trách nhiệm thực hiện bằng mọi giá để ngày Đại Hội Champa sẽ diễn ra trong 2007 này như trong dự án.

Vậy, mục đích của đại hội Champa-2007 là gì?

Như đã trình bày ở trên, cụm từ «Đại hội Champa 2007» rất nhạy cảm cho cả hai dân tộc Việt Nam và Champa.

Theo thông tin mà chúng tôi đã ghi nhận, cộng đồng Việt Nam trong và ngoài nước chia thành hai khối có quan điểm hoàn toàn khác biệt về ngày «Đại Hội Champa 2007». Khối thứ nhất thì rất hoan hô và tán thành cho rằng dân tộc Champa phải có nghĩa vụ góp phần vào công cuộc đấu tranh để bảo tồn sự sống còn và di sản văn hóa của họ. Tổ chức đại hội nhằm phân tích vấn đề văn hóa và xã hội Champa là việc làm cần thiết và thực tiễn. Đây là cơ hội để tạo ra một phong trào mới nhằm thúc đẩy dân tộc Champa phải chấp nhận gánh phần trách nhiệm của họ, nếu họ muốn còn tồn tại trong thế kỷ thứ 21 này với danh nghĩa là

thần dân còn lại của một vương quốc hùng mạnh xưa kia. Khối thứ hai thì không tán thành vì họ nghi ngờ và đặt lại vấn đề rằng “thế kỷ 21 này người dân Champa đang muốn gì đây?”.

Dân tộc Champa ở hải ngoại cũng có hai quan điểm liên quan đến ngày đại hội này. Nhóm thứ nhất là một tập thể bao gồm nhiều thành phần, xem việc tổ chức đại hội Champa 2007 là một nghĩa vụ thiêng liêng mà họ phải góp phần. Đối với họ, tổ chức Đại hội để bàn một cách cụ thể định mệnh văn hóa và xã hội Champa trong thế kỷ thứ 21 này không phải là một tội phạm trước luật pháp và cũng không phải là hành động chống đối hay hô hào lật đổ chính quyền nào, mà là một nghĩa vụ lịch sử, đó là tham gia vào ngày đại hội để cùng nhau tìm ra giải pháp làm thế nào dân tộc Champa không bị đồng hóa thành một nhóm người lai căng, không nguồn gốc văn hóa và lịch sử trong thế kỷ thứ 21 này. Họ dư biết, chính quyền Việt Nam rất dị ứng với âm vang của ngày đại hội. Nhưng vì Đại Hội Champa 2007 không mang nội dung chính trị, thành vậy ngày ra mắt đại hội này sẽ cho chính quyền Việt Nam cơ hội tốt có tầm nhìn đứng đắn hơn và chính xác hơn về thành tích hoạt động của cộng đồng Champa tại hải ngoại này, hoạt động chỉ có mục tiêu phát triển văn hóa và xã hội Champa mà thôi. Chính vì sự e ngại của chính quyền Việt Nam mà chúng ta phải tổ chức nhiều đại hội văn hóa và xã hội Champa ở hải ngoại để họ không còn nghi ngờ nữa hay lợi dụng danh nghĩa chính trị để chụp mũ những Chăm kiều về thăm quê hương.

Biến cố đại hội Champa 2007 không khác gì cách dùng danh xưng Champa ở hải ngoại vào những năm 1978-1980. Lúc đó người Chăm rất sợ sệt không dám nói đến từ «Champa», vì sợ nhà nước Việt Nam ghép vào tội đòi đất nước. Nhưng một khi phong trào dùng danh xưng dân tộc «Champa» đã thành hình, thì mọi người đều chấp nhận và cả nhà nước Việt Nam, sau ngày đổi mới, cũng công nhận

Champa là một vương quốc xưa kia và thay thế danh xưng Chiêm Thành thành vương quốc Champa.

Ngoài nhóm chủ trương phải tổ chức cho bằng được đại hội Champa trong thế kỷ thứ 21 này, thì một số người Champa khác lại bày tỏ quan điểm tiêu cực. Họ cho rằng, tham gia vào tổ chức đại hội Champa 2007 này sẽ bị liên lụy đến chính trị, nên tỏ vẻ lo sợ cho bản thân và cho cả thân nhân còn ở Việt Nam sẽ bị chính quyền trả thù. Có chăng đây chỉ là sự suy đoán của những người Chăm này mà thôi. Vì rằng, hầu hết người dân Champa đang sống tại Việt Nam đang nóng lòng theo dõi mô hình tổ chức đại hội như thế nào và kết quả sẽ đi về đâu. Lý do có sự tương khắc quan điểm chẳng qua một số người Chăm này chưa nắm rõ ý nghĩa và mục tiêu của việc tổ chức đại hội năm 2007 là gì.

Để tìm hiểu chi tiết vấn đề đại hội, chúng ta thử nghiên cứu chủ đề của tổ chức đại hội Champa-2007 là:

**Vấn đề Văn Hóa Xã Hội Champa
sau 175 bị xóa bỏ trên bản đồ (1832-2007)**

Ý nghĩa của chủ đề

Chủ đề của một đại hội vô cùng quan trọng bởi nó thể hiện và hàm chứa tất cả ý nghĩa của đại hội. Đại hội về văn hóa xã hội của một quốc gia đang có chủ quyền thì không mấy khó khăn về tên gọi hay chủ đề. Nhưng ở đây, chúng ta đang tổ chức một đại hội để bàn thảo về Văn hóa xã hội của một dân tộc mà vương quốc không còn nữa nên việc lựa chọn chủ đề là một việc làm vô cùng khó khăn nếu không tế nhị thì có thể mang kết quả khó lường cho cả một dân tộc. Giả sử rằng cộng đồng Champa muốn chọn chủ đề như trên thì kết quả sẽ ra sao? Thực ra cụm từ **xóa bỏ trên bản đồ** cần được dùng trong chủ đề của đại hội này, bằng không ai hiểu được hoàn cảnh, không gian và thời gian về lịch sử của dân tộc Champa này rồi từ đó ý nghĩa của đại

hội trở nên trở trên. Vì cụm từ *xóa bỏ trên bản đồ* là một cụm từ dễ dãi ứng và đang gây xôn xao cho cả hai cộng đồng Việt Nam lẫn Champa từ trong và ngoài nước. Nếu khách quan lượng giá, chủ đề «Vấn đề Văn Hóa Xã Hội Champa sau 175 bị xóa bỏ trên bản đồ» rất thực tế và phù hợp với hoàn cảnh của một dân tộc Champa vong quốc. Đại hội này chỉ nhằm mục đích để định hướng tương lai văn hóa của một dân tộc chứ nó không mang mục tiêu kêu gọi nhân dân Champa nổi dậy khôi phục lại quốc gia, đòi lại sự độc lập hay tự trị. Thế nhưng dấu dưới hình thức nào đi chăng nữa nó cũng không thể nào thỏa mãn được một số người Champa, bằng nhiều lý do tùy theo quan điểm của mỗi cá nhân và đối tượng.

Vấn đề văn hóa

Nói đến văn hóa thì phải nói đến di tích lịch sử Champa, một di sản đã đóng góp tô thêm nét đẹp cho vườn văn hóa Việt Nam, đã từng ru hồn người khách du lịch từ phương xa tìm đến tham quan mang nguồn lợi kinh tài về cho đất nước. Chính vì thế, những đền tháp ấy luôn cần sự bảo quản từ chính quyền Việt Nam và dân tộc Champa. Những tập tục cổ truyền cùng các ngày lễ hội truyền thống của Champa cần phải được thực hiện theo đúng nhu cầu của họ, đây là việc cần phải bảo tồn. Những bài hát những bài thơ dân gian và nét chữ viết của dân tộc Champa cần phải đưa ra giảng dạy trong các trường học cho những sinh viên học sinh người Champa, bởi nó góp thêm âm vang nền văn minh của một dân tộc mà nay đã đi vào trang sử. Hơn thế nữa, văn hóa Champa ngày nay đã đóng góp vào nền văn hóa chung của đất nước Việt Nam thì làm sao cộng đồng Việt Nam lại thờ ơ việc bảo vệ giá trị di tích lịch sử này?

Vấn đề xã hội

Sau khi vương quốc Champa bị xóa bỏ trên bản đồ Đông Dương vào năm 1832 họ buộc phải hội nhập vào một xã hội Việt Nam và hòa hợp vào một nền văn hóa mới đến nay tròn 175 năm, thế nhưng kết quả của việc hội nhập ấy như thế nào thì không ai biết rõ, trên thực tế đời sống kinh tế và văn hóa giáo dục của người Champa từ cao nguyên đến đồng bằng hãy còn chậm tiến, cơ cực và thiếu học. Chính quyền thời Việt Nam Cộng Hòa cũng như hiện nay đã ban ra nhiều chính sách nâng đỡ phát triển đời sống của nhóm dân thiểu số này, nhưng việc thi hành chính sách dựa trên thực tế thì không thấy gì là thực tiễn và ước vọng của người dân Champa ngày nay vẫn chỉ còn là thứ vô vọng.

Ba vấn đề nêu trên không chứa đựng nội dung phản động hay âm mưu gây rối cho chính quyền sở tại như người ta thường hiểu lầm. Tổ chức đại hội Champa 2007 là một công tác mà chúng ta phải cùng nhau thi hành và là một nhu cầu cấp bách cần phải thực hiện. Thực tế mà nói, vấn đề đại hội này đúng ra là việc làm của nhà nước Việt Nam, thế nhưng nó do cộng đồng người Champa hải ngoại tổ chức thiết nghĩ nó cũng cần có sự giúp đỡ tài trợ từ chính quyền Việt Nam hôm nay, sự cộng tác của cộng đồng người Việt và tất cả các dân tộc khác cùng sống chung trên đất Việt Nam ngày nay. Đây mới là biểu tượng để nói lên sự đoàn kết và hòa đồng các dân tộc cùng nhau đứng lên bảo vệ sự tồn vong của một dân tộc đã đi vào lịch sử nay đang trên đà diệt vong.

Ngày nay con người đang sống trong một kỷ nguyên mới, có nhiều cơ quan thiện nguyện thành hình khắp năm châu để cùng bảo vệ nhân loại và cả thú hoang trong rừng rậm, có lẽ nào dân tộc Champa lại tiếp tục bị thế giới bỏ quên hoặc bị dân tộc lớn coi thường và còn cho đó là thứ dân «man rợ» !

Tại sao phải tổ chức Đại Hội Champa 2007

Nhân đây, tôi thành tâm kêu gọi tất cả người Chăm đang sống dọc khu vực đồng bằng sông Cửu Long và Cambodia chớ tiếp tục mù quáng vào tôn giáo mà quên đi cội nguồn, quên đi đời sống văn minh hiện đại. Đó là thái độ đi ngược với lối chỉ đạo trong tôn giáo và chống lại trào lưu tiến bộ của nhân loại.

Qua cách trình bày trên, hy vọng giúp giải thích phần nào lý do của đại hội Champa 2007 và ý nghĩa của chủ đề để cùng nhau thông hiểu hợp tác nhận lãnh trách nhiệm mà dân tộc giao phó và góp công sức tài chánh để thực hiện đại hội được kết quả tốt đẹp.

Đại hội Champa 2007 là một tổ chức danh chính ngôn thuận, không có gì để nghi ngờ nữa.

Tại sao phải tổ chức Đại Hội Champa 2007